

Hjejlen

Årgang 22 Nr. 3,
September 2004

Dansk Ornitologisk Forening

Viborg Amt

HJEJLEN årgang 22 nr. 3, september 2004

MEDLEMSBLAD FOR DANSK ORNITOLOGISK FORENING, VIBORG AMT

Ansvarshavende redaktør: Eyvind Lyngsie Jakobsen (EJL) • Østervænget 27, 8800 Viborg • 8667 1646 • eyvihak@worldonline.dk

Layout: Jørgen Peter Kjeldsen (JPK) • Højstrupvej 9, 7741 Frøstrup • 9799 1539 • pjoern@prinzapolka.dk

ISSN 0993-9694

Oplag dette nummer: 420 eks.

Tryk: A. Søe-Knudsen, Stoholm

Tegninger: Jens Frimer Andersen

BESTYRELSE FOR DOF-VIBORG AMT:

Formand **Per W. Buchwald** (PWB) • Nørresøvej 18, 8800 Viborg • 8667 1638 • tromwald@post.tele.dk

Næstformand **Jens J. Pedersen** (JJP) • Violvej 3, 7900 Nykøbing • 9772 0420 • vilspeder@webspeed.dk

Kasserer **Ole Kristjansen** (OK) • Svinglen 66, 8800 Viborg • 8667 3181 • oklab@post6.tele.dk

Jan Kristensen (JK) • Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm • 9796 2456 • oz1iil@post5.tele.dk

Martin Kviesgaard (MK) • Vibækvej 32B, 8800 Viborg • 8664 3646 • ml.kviesgaard@mail.dk

Annie Pedersen (AP) • Sangildvej 29, 8620 Kjellerup • 8688 0248 • annie_pedersen@hotmail.com

Robin Milner (RM) • Wåleshøjen 3, 8800 Viborg • 8667 5086 • robmgb@post.tele.dk

Frits Rost (FR) • Baldersvej 18, 8800 Viborg • 8727 1011 • f.rost@mobilixnet.dk

Ole Lilleør (OL) • Mageløs 4, 8800 Viborg • 8662 8032 • ole.lilleor@get2net.dk

KONTAKTPERSONER:

Revisor: ELJ • Repræsentantskabsmedlemmer: PBW, OK. Suppleant: MK •

Kontaktperson i DOFs hovedbestyrelse: OL • Fredningsudvalg: JJP, MK, JK •

Ekskursionsudvalg: RM • Lokalrapport (FUGLE og DYR i Nordjylland): FR •

Ringmærkningsgruppe: Niels Odder Jensen, Klitmøller • Grønt Råd: PWB.

Suppleant: JJP • Fugleværnsfonden: ELJ, MK

Indhold

Hvem er DOF? Medlemsundersøgelse	3
En vred mand	4
Fugle og Dyr i Nordjylland - NOK-rapporten 2003	5
Naturovervågning - en folkelig sag!	6
En kanotur på Nørreåen - en feltundersøgelse	7
Ammarnäs i Lapland - grundig rejseguide	10
En sneppehistorie - ungetransport	18
Debat - om referatet fra generalforsamlingen	20
Replik	22
Turreferat	24
Møder	25
Kommende ture	26
Kontakt og stof til HJEJLEN	27

Hvem er DOF? - m.m.

DOF er en forening præget af trofaste, ældre mænd. 67% af alle medlemmer og støtter er mænd. 70% af medlemmerne er over 50 år, og 35% er over 60 år. Langt de fleste har været medlemmer i mere end 10 år.

Dette er det umiddelbare resultat af den medlemsundersøgelse, som DOF har ladet foretage med hjælp fra Zürsen Reseach. Undersøgelsen er foretaget på grundlag af interviews med 255 personer fordelt på medlemmer, støttemedlemmer og udmeldte medlemmer.

Når aldersfordelingen er, som den er, betyder det også, at de fleste medlemmer ikke har hjemmeboende børn. Dette understreges af, at en forholdsvis stor andel af de udmeldte er i kategorien 40-49 år med flere børn. Og når vi derpå navlebeskuer os selv et øjeblik, kommer naturligvis spørgsmålet, om denne gruppe oplever, at DOF ikke har noget tilbud til dem og derfor melder sig ud?

DOF'ere er også lidt bedre uddannede end befolkningen som helhed. Der er en forholdsvis stor andel af offentligt ansatte og pensionister i DOF.

Tilfredsheden med DOF er meget høj blandt medlemmerne. Alle er blevet medlemmer på grund af en meget konkret interesse for fugle, og de fleste er blevet henvist gennem familie, venner og bekendte. Blandt medlemmerne er der en forventning om, at vi beskæftiger os med fugle- og naturbeskyttelse, at medlemmerne lærer om fuglene, og at de kan deltage i ture. Men den vigtigste opgave for foreningen er fugle- og naturbeskyttelsesarbejdet. Dette bekræftes af, at der

Fortsættes næste side...

er bred enighed om, at Fugleværnsfonden med dens reservater er meget vigtige for foreningen; herefter kommer opgaven med at formidle viden om fugle og natur og med at påvirke beslutningstagerne.

Fælles for alle er, at de gerne vil høre om fuglene i deres nærområder og om havens fugle. Mænd vil høre om navnlig rovfugle; kvinder foretrækker truede fugle.

Trods høj tilfredshed med DOF er det kun ca. 30%, der jævnligt tager på fugleture, medens 15% aldrig tager på ture. Og selv om turene i reglen er knyttet til lokalafdelingernes arbejde, er så mange som halvdelen af medlemmerne og støtterne under ét overhovedet ikke interesseret i lokalafdelingernes tilbud og benytter sig ikke af dem. Det er trist at måtte konstatere.

Og når det kommer til spørgsmålet om deltagelse i det frivillige arbejde inden for DOF, er det omkring 20% af medlemmerne, der deltager på den ene eller anden måde. Og det er vist ganske flot! Markant flere mænd end kvinder deltager i det frivillige arbejde. Mænd er tiltrukket af organisationsarbejdet og punkttællinger, medens Caretakerarbejdet appellerer mere til kvinder.

Det er ikke overraskende, at undersøgelsen viser, at DOFs medlemmer generelt er mere naturpolitisk interesseret end befolkningen er som helhed, men alligevel er det omkring halvdelen af medlemmerne, der ikke kender DOFs politiske sager.

På grundlag af undersøgelsen har hovedbestyrelsen i juni i år tiltrådt, at de største udfordringer i forhold til at hverve og fastholde flere medlemmer er følgende:

- ▶ DOF skal appellere til en større variation af fugleinteresserede.
- ▶ DOF skal blive mere folkelig i sin kommunikation med medlemmerne.
- ▶ DOFs aktivitetsudbud skal udvikles.
- ▶ DOF skal have bredere fokus på fugle i nærmiljøet/havens fugle.
- ▶ DOF skal udvikle kommunikation via hjemmesiden.

Kommunikationsafdelingen i Fuglenes Hus vil på grundlag af ovennævnte lave forslag til en kommunikationsstrategi og en række indsatsområder, der tilgodeser flere forskellige typer af medlemmer og potentielle medlemmer.

Og det er hensigten at DOFs foreningsaktive skal inddrages i diskussionen og i senere beslutninger.

Eyvind Lyngsie Jakobsen

Den vrede mand

Det er usædvanligt, at Hjejlen rummer stof indeholdende personlige beskyldninger mod et eller flere medlemmer fra lokalafdelingen. Men det gør dette nummer af Hjejlen med Henning Pedersens (HP) indlæg på side 20. Selvom det er redaktøren, der står mest for skud, så har jeg ikke et øjeblik været i tvivl, om at indlægget skulle bringes. Et andet resultat kunne føre til hans martyrium. Lokalafdelingens bestyrelse m.fl. kender HP gennem mange år - vel omkring 25 år. Og lige så længe har HP haft andre holdninger og stort set været på tværs af alt og alle. Det skal han naturligvis være i sin gode ret til. Et par gange i perioden har HP været udmeldt af DOF, og så var der relativ ro.

Ét er at bringe indlægget. Noget andet ville være at kommentere det. Det sker ikke bortset fra omtale af det, der blev besluttet på seneste generalforsamling.

-Redaktøren

Fugle og Dyr i Nordjylland 2003

Lokalrapporten for DOF Nordjylland og Viborg - Fugle og Dyr i Nordjylland 2003 - er rapport nr. 40 fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek (NOK).

FDN 2003 omhandler fugleiagttagelser indsendt af over 260 personer fra hele landet og fra fuglelokaliteter som f.eks. Vejlerne, Ulvedybet, Lille Vildmose, Skagen og nordvestjyske træklokaliteter som Hanstholm og Ørhage. Vi har modtaget ca. 45.000 iagttagelser af 310 arter.

FDN 2003 er i år med økonomisk støtte fra Aage V. Jensens Fonde trykt med over 70 fotos i farver.

Jens Frimer Andersens smukke akvareller pryder igen i år rapportens for- og bagside.

Rapporten indledes med et specialafsnit om Lille Vildmose, hvori der fortælles om årets fuglemæssige højdepunkter der. Bl.a. om Kongeørne, Havørne, Slangeørne og Sort stork. Under artsgennemgangen fortælles der f.eks. om forårets rekordforekomst af Islom ved Skagen, og den fortsatte fremgang for de nordjyske Skestørke, som efter ynglesæsonen opholder sig i lang tid på Vejlerne. Antallet af Havørne og Vandrefalke i landsdelen satte ligeledes rekord. Men for rovfuglene var det vel den overraskende etablering og ynglesucces for det andet par Kongeørne i Lille Vildmose, samt 2 oversomrende Slangeørne der blev set af rigtig mange over Tofte Mose i de 5-6 uger, de opholdt sig der. Sløruglen har det, lige-

som andre steder i Jylland, rigtig godt. Måske takket være opsætning af redekasser på egnede steder. For Markpiber ser det derimod skidt ud, idet den er på randen til at forsvinde som nordjysk ynglefugl. Korttået Træløber ses fortsat på flere og flere lokaliteter i Viborg amt, men mangler endnu at etablere sig fast i Nordjylland.

Rapporten, der er på 132 sider, kan bestilles hos:

Tscherning Clausen, Spergelvej 23,
9270 Klarup, tlf. 9831 7354

eller på e-mail: tsc.vib@mail.tele.dk

og koster kr. 120,00 + omkostninger til forsendelse kr. 25,00.

Af Ole Lilleør

Naturovervågning er en folkelig sag!

Kan du lide at se på fugle i mark, eng og skov?

Kan du afsætte nogle ganske få timer 1-2 gange om året?

Har du lyst til at gå på opdagelse på din hjemegn eller ved dit sommerhus?

Vil du gerne bidrage til et af Danmarks vigtigste naturovervågningsprogrammer?

Kan du svare ja til disse spørgsmål, er det måske noget for dig at blive punkttæller. Hvert år deltager flere hundrede frivillige i DOF's punkttællinger. De er kernen i det snart tredive år gamle naturovervågningsprogram.

Punkttællingsprogrammet er en af de DOF-aktiviteter, der har vundet størst anvendelse i den nationale naturforvaltning – ganske enkelt fordi det er en meget effektiv måde at overvåge bestandene af vores mest udbredte fuglearter. Det er i kraft af punkttællingerne, at man har kunnet påvise de senere årtiers markante nedgange i agerlandets og engenes fugleliv. Men det er også punkttællingerne, der fortæller om de smukke Stillitsers store fremgang og om Bomlærkerne, der ser ud til at være ved at komme sig igen ovenpå mange års nedtur.

Princippet er enkelt: På fastlagte punkter tæller man fugle i præcis fem minutter. Ved at gentage proceduren hvert år, og med flere tusind punkter over hele landet, kan der beregnes indeks

for bestandene og deres udvikling dermed følges. Man behøver ikke at være en ørn til at se på fugle for at kunne deltage. Der kræves blot, at man kan kende de mest almindelige arter.

Programmet er imidlertid *helt afhængig* af et stort antal frivilliges optællinger over hele landet, og der er brug for hjælp fra mange flere – også *din* hjælp!

Tiden nærmer sig for vinterfugletællingerne, der udføres i perioden 15. december til 15. januar. En tælling tager 2-4 timer (afhængig af rute) og skal kun udføres én gang i perioden. Har du lyst, må du også meget gerne gennemføre ruten i yngleperioden (1. maj til 15. juni).

I Viborg Amt mangler der i særdeleshed ruter i Sydthy, på Mors og i Salting. Men også i en række kommuner i den sydlige del af amtet er der stort behov for ruter: Fjends, Ålestrup, Møldrup, Tjele, Bjerringbro og Hvorslev. *Alle nye ruter er dog mere end velkomne*, uanset hvor i amtet, så har du lyst til at blive punkttæller, vil jeg meget gerne høre fra dig! Så kan vi sammen aftale en passende rute.

Ole Lilleør,
punkttællingskoordinator i Viborg Amt,
Mageløs 4, st. th., 8800 Viborg,
tlf. 8662 8032.

E-mail: ole.lilleor@get2net.dk .

Af Lars Mogensen,
Martin Kviesgaard &
Eyvind Lyngsie Jakobsen

En kanotur på Nørreåen

Nørreåen anses af nogen for lidt kedelig. Der er ikke så megen strøm i vandet. Der er heller ikke så mange sving på åen. Og slet ingen vildskab over den. Meget agerland ligger der på begge sider af åen, eller rettere sagt lå der. Så det var måske ikke det mest oplagte sted at tage på kanotur, eller måske var det lige det oplagte sted at tage hen for at begive sig på en lystsejlad. Men det var vi nogle DOF'ere, der gjorde en tidlig morgenstund i begyndelsen af juni i år.

Vi ville ud og opleve fuglelivet ved åen. 6 mand i 2 kanoer drog ud en meget tidlig junimorgen med øre og øjne åbne. Afgang kl. ca. 3 om morgenen. Til trods for at vejret i begyndelsen af juni ikke var det bedste. Det var i en periode, hvor det både var koldt og blæsende, men vejret viste sig denne morgen fra sin bedste side. Morgen-temperaturen var et par streger over frysepunktet, absolut ingen vind de første timer, og mosekonebrygget lå,

som det sig hør og bør, når det skal være bedst.

Vi fordelte os, således at tre mand startede turen fra Rindsholm Kro for at sejle til Vejrumbro, ca. 8-9 km, og andre 3 mand startede fra Vejrumbro for at sejle til broen ved Skjern Kirke, ca. 12-13 km. Det var et dejligt at opleve en ny dag blev født – fra tu smørket til solen skinnede rødt gennem mosekonebrygget. Og efterhånden, som solen kom lidt højere på himlen, kunne vore rygge, der var blevet lidt kolde, blive varmet lidt op igen. Dejligt var det at konstatere, at også i Nørreåen må der være en bestand af oddere. I hvert fald blev en odder noget overrasket over at se os, da den ikke så langt fra landevejsbroen over åen ved Vejrumbro kom op til overfladen. Den dykkede meget kvikt ned igen i det våde element ved det skrækkelige syn af os.

Nørreåen har i de sidste par år været meget i fokus. Vi hører om opstuvninger af vand og oversvømmede enge.

Dette som følge af, at den opvoksede grøde i åen ikke slås så ofte, som mange bredejere ønsker det. Der er udarbejdet et regulativ for åen. Dette fortæller noget om, hvor bred og dyb åen bør være, og hvor ofte grøden i åen skal slås. Nørreåen har været plejet i mange år, og så mere end regulativet bestemte, og dette har gjort det muligt for landmændene, som ejer stort set alle arealerne omkring den, at kunne udnytte engene til afgræsning, høslet og nogle steder til dyrkning af forskellige afgrøder. I de senere år har udnyttelsesmulighederne været hæmmet af, at oftere nu end tidligere står engene under vand. Der er simpelt hen sket det, at ådalens eng/mosejord er "brændt sammen", og overfladen har sat sig i et lavere niveau, end dette tidligere var i. Og når vandet løber langsommere, opstaves det ved kraftig nedbør eller ved stærk østenvind og undertiden godt hjulpet til af grøde i åløbet. Faldet fra Hald sø (via Rindsholm) til Bruunshåb er gennemsnitligt på 35 cm/1000 m, hvilket kan forekomme stort i sammenligning med faldet fra Bruunshåb til Ålum i nærheden af Fladbro (Århus amt), hvor faldet kun er på 7 cm/1000 m. Ved Fladbro løber Nørreåen ud i Gudenåen. Ud over at oplyse, at amtet arbejder med udarbejdelse af et nyt regulativ for åen, der vil medføre, at naturen får mere råderum, skal der ikke her gøres nærmere rede for de fremtidige planer for åen. Men det kunne være interessant de kommende 10 år ved årlige koordinerede fugletællinger at følge de forandringer i naturforholdene, som vil følge af den forventede ændring af regulativet for Nørreå.

Følgende engfugle/dyr kom i notesbøgerne (fra Rindsholm til Skjern bro, en strækning på ca. 20 km):

Bynkefugl.....	7-8 sy.
Dobbelt-	
Bekkasin.....	4, heraf 1 spill.
Engpiber.....	17 sy., primært mellem Vejrumbro og Skjern bro
Græshoppe-	
Sanger.....	11 sy., primært mellem Vejrumbro og Skjern bro
Gøg.....	28 kukkende
Kærsanger.....	25 sy., primært mellem Vejrumbro og Skjern bro
Nattergal.....	33 sy
Rørsanger.....	46 sy., primært mellem Bruunshåb og Vejrumbro
Rørspurv.....	156 set og hørt. Desværre er territorie-hævdende fugle ikke noteret
Sivsanger.....	9 sy. Mest mellem Vejrumbro og til og med Ø-bakker
Tornsanger.....	61 sy
Vibe.....	1! (Se tekst!)
Vandrikse.....	4

Odder.....	1

Bemærkelsesværdig var det med de mange Rørspurve (156) og Tornsangere (61). Sidstnævnte sanger er just ikke nogen engfugl, med den var så talrig, så vi talte den med. Og at der kun blev registreret 1 Vibe, kan formentlig tages som udtryk for, at denne fugl ikke har det så godt i engene, som er under tilgroning. Men det kan også skyldes de relativt dårlige oversigtsforhold grundet dæmninger og tilgroning langs åløbet. Derfor er det heller ikke muligt at tage de optalte fugle som et reelt og dækkende billede af de fugle,

der er langs med ådalens enge, i det oversigtsforholdene er for dårlige til en decideret dækning af engarealerne, når man sejler i kano langs Nørreåen. Så iagttagelserne skal betragtes som et billede på, hvad man kan opleve langs med åstrækningen af Nørreåen i kano, og ikke andet! Men så er det muligt at gøre ture til en tradition og herefter sammenligne tallene fra år til år, og ad den vej få en fornemmelse af fluktuationer i fuglebestanden langs Nørreåen. Faktisk er det sådan, at cykler man ad banestien, der ligger mellem Viborg og Ørum, ser og hører man en del flere fugle langs engene. Måske en tælling kunne kombineres med både kano og cykel, så man den samme morgen fik en mere præcis dækning af fuglene langs hele Nørreådalen. Antallet af fugle må derfor ikke betragtes som et fuldstændigt retvisende billede på den samlede bestand i Nørreådalen.

Hvis turen skal gentages, bør vi nok prøve at sammenholde de konstaterede

fugle med de eng- og marktyper, som omgiver åen på den 20-22 km lange strækning, som vi besejlede. Tåge og en relativt kølig morgen har helt sikkert afholdt en del Græshoppesangere (særligt på den øverste strækning) fra at synge, og det samme er sikkert gældende for enkelte Nattergale, Kærsangere, Gulbug m.m.

Plettet Rørvagtel er senere på måneden hørt i hvert fald fire steder på strækningen, og Vagtel min. et sted, så disse arter burde også kunne registreres på en lidt lunere morgen senere på sommeren. I hvert fald er der god grund til at gentage succesen næste år og prøve en natur på Nørreåen eller en af de andre spændende åer i Viborg Amt.

Deltagere i turen var Ole Lilleør, Egon Mogensen, Christian Sørensen, Lars Mogensen, Martin Kviesgaard og Eyvind Lyngsie Jakobsen.

Kort over den gennemsejlede strækning.

Ammarnäs, en perle i Lapland

Tekst og fotos: Kurt Rasmussen

Siden 1994 har jeg haft fornøjelsen af at være turleder på ti-dages ture til Ammarnäs i Svensk Lapland fire gange. I 1994, 1996, 1998 og igen her i 2004. Siden det første besøg i 1994 har jeg lidt af en regulær forelskelse til dette sted. Den gang svor jeg at ville vende tilbage, og selv om det er sket flere gange siden, så har forelskelsen vel nærmest taget karakter af permanent kærlighed. Der findes naturligvis andre ligeså storslåede områder i Skandinavien, som endda ligger væsentligt tættere på Danmark. Jeg har selv besøgt Jotunheimen, Dovre og Hardangervidda flere gange, og der er naturligvis ligheder. Men en ting som Ammarnäs mangler i forhold til de tre andre fine steder, er en anmassende og fredsforstyrrende turisme. I Ammarnäs, eller rettere i Vindelfjeldets Naturreservat kan man vandre rundt i timer, ja dage uden at møde andre mennesker.

Desuden rummer Vindelfjeldet alle typer af skandinavisk fjeld, lige fra de lave skovbevoksede dale med deres bække og elve over de bløde græsbevoksede fjeldplateauer med massevis af store og små søer, til vinterklædte ugæstfrie stejle fjeldtoppe. Ammarnäs er langt væk, men absolut et besøg værd.

Lidt fakta: Vindelfjeldets Naturreservat ligger i det nordvestlige hjørne af Västerbottens Län i Lapland. Reservatet er etableret i 1974 og udvidet i 1982. Det oprindelige reservat havde et areal på ca. 4.800 km², men efter udvidelsen er reservatet blevet på 8.200 km², hvilket svarer til 3 gange Gotlands areal. En anden sammenligning er, at Sveriges tre største nationalparker, Sarek, Padjelanta og Sjöfjället, tilsammen kun udgør 5.230 km².

Reservatet er et kæmpe område, der

Denne artikel har vi velvilligt fået lov til at låne fra DOF-Nordjyllands blad Riden.

oven i købet sine steder er svært tilgængeligt. Mine ture dertil holder sig indenfor beskedne 15-20 km i radius omkring Ammarnäs By, der stort set ligger i centrum af reservatet. Og altid i den sidste uge af juni.

Byen ligger ikke mere end ca. 50 km fra den norske grænse og lige så langt syd for polarcirklen. Det betyder, at der om sommeren er midnatssol, hvilket igen betyder, at det kun er ens egen energi, der sætter grænsen for hvor meget man kan nå at se.

Rejsen: Der er selvfølgelig flere måder at komme til Ammarnäs på. Egen bil, tog og bus eller fly. Jeg foretrækker at køre selv, da dette giver fuldstændig frihed både under rejsen og opholdet. Bag rattet i en bil er der ca. 1.300 km fra Göteborg.

Er man ikke til bil, er der mulighed for at tage toget til Östersund og derfra enten fortsætte med den gamle Indlandsbane eller med Linjebuss, der er noget hurtigere. Endelig er der selvfølgelig muligheden for at flyve til Umeå og derfra tage bussen, men dette er en noget dyr løsning. Selv med en færgetur fra Frederikshavn til Göteborg bliver bilen konkurrencedygtig. Specielt hvis man fylder den op med tre-fire personer, der kan dele udgifterne. Turen fra Göteborg til Ammarnäs koster omkring 3.000 kr. i bil.

Fra Göteborg går turen direkte op ad E-45 eller Innlandsvägen, som den også hedder. Denne fortsætter helt til Nordkap, men ca. halvvejs kommer man til den lille by Sorsele, der er "hovedstad" i den kommune, der huser langt den største del af Vindelfjeldet. Først i

Sorsele skal der drejes af fra E-45. Vejen ind til Ammarnäs er 80 km lang og ender blindt 10 km vest for Ammarnäs by. Allerede fra Sorsele møder man flere gange Vindelälven, der går lige igennem Ammarnäs. Når man langt om længe er ankommet til Ammarnäs, har man ikke nødvendigvis brug for bilen, men som det vil fremgå senere, giver den visse fordele under opholdet.

Ammarnäs: Byen er grundlagt omkring 1825. Man mener, at nogle samer slog sig fast ned i dalen for dels at holde rener i Ammarfjeldet og for at handle med Norge. I 1850 var byen etableret med flere familier, lidt dyrket jord og mange rener og fast handel

HJEJLEN

både mod vest til Norge og mod øst til Sorsele. Mod vest foregik handelen til fods over fjeldene og mod øst ved at fragte varerne ned ad Vindelølv.

I dag er der godt og vel 200 indbyggere i byen. Men kun 20 børn er mellem 1 og 16 år. Der er fare for at byen med tiden bliver affolket, som det sker med så mange andre udkantsbyer.

Næringsvejen for indbyggerne er primært rendrift, men også den sparsomme turisme udgør en væsentlig del af indtægtsgrundlaget. Befolkningen er stadig overvejende Samer i modsætning til mange af de andre småbyer i området.

Turismen i Ammarnäs er primært naturvandrere der enten afslutter deres tur i Ammarnäs eller starter den derfra. Overnatningsmulighederne er gode, lige fra en billig campingplads, et van-

drehjem, flere hyttebyer og et lille hotel. Alt dette er med til at sikre, at der også er noget at arbejde med uden for den sæson der kræver alle mand på benene, inddrivning, mærkning og slagtning af rener. Dette arbejde kulminerer i november.

Ammarnäs er således ikke et sted man skal tage hen for at nyde nattelivet. Til gengæld byder byen på så meget andet for den naturinteresserede.

Eksempelvis Skandinaviens, hvis ikke verdens nordligste kartoffelmark i form af en kunstig sydvendt høj bakke, hvor byens familier hver har et lille lod på den 45 grader skrånende bakke. Selv midt i byen er naturen værd at følge. Et hvert besøg i den lille landhandel kræver bevæbning med kikkert og kamera og god tid. En syngende Blåhals ved kirken, ynglende Hvinænder i byens lille gadekær eller Vendehals i en

Vindelølv, en imponerende "sjat" vand, der bedøver både øje og øre.

redkasse og sågar fouragerende Havørn tæt på byens centrum. Byens placering gør, at det på det nærmeste vrimler med fugle i og omkring byen.

Vandet: Ved, ja nærmest i Ammarnäs, løber to store elve, Tjulå og Vindel- elven, ud i en stor sø, Guatsträsk, øst for byen. Dette giver en helt unik fuglerigdom i og omkring byen. I 5 minutters afstand fra centrum ligger et fugletårn på sydsiden af den store sø. Afhængig af hvor tidligt foråret kommer til fjeldene kan søen indeholde et stort antal andefugle og vadefugle, og rovfugle. Hvis der stadig er sne og is i fjeldet og søerne deroppe er frosne, venter de sydfra kommende fugle ved byen, hvor søen noget tidligere bliver helt isfri.

Er foråret nået op i højderne venter der fine fugleoplevelser deroppe. Den ca. 500 km lange Vindel- elv er pulsåren i reservatet og desuden Sveriges eneste elv der ikke er tæmmet i forbindelse med indvinding af strøm, og heldigvis fredet i hele sin længde. Udspringet ligger helt oppe ved den norske grænse i nordvesthjørnet af reservatet. Elven flyder først nord og senere øst om Vindelfjeldet ned til Ammarnäs, hvorfra den fortsætter sit løb til udløbet ved Umeå. Inden da er den flydt sammen med Umeelv, der er den anden store vandåre i Reservatet.

Umeelv kommer fra det sydvestlige hjørne og flyder igennem den sydligste del af reservatet. Tjulå er en mindre elv, der også har sit udspring ved den norske grænse lidt syd for Vindel- elvens udspring. Den flyder fra nord vest på og senere syd om Vindelfjellet til Am-

marnäs, hvor den forener sine vand- masser med Vindel- elvens i Gautsträsk. Ud over disse elve er området omkring byen og de nærmeste fjelde spækket med store og små bække, der flyder ud i Tjulå eller Vindel- elven. Nogle af dem midlertidige under afsmeltningen, andre permanente. Afsmeltningen fra fjeldene betyder, at samtlige vandløbs vandstand kan variere meget. Vand er således et nøgleord, når man besøger Ammarnäs. Uanset hvor man vil hen, er der altid en bæk, en sø eller et sum- pet område. I fjeldet kan man roligt drikke af vandet, der er friskt og koldt. Gummistøvler eller vandtætte vandre- støvler er en absolut nødvendighed. Vandet giver til gengæld det mangfol- dige og spændende plante- og fugleliv.

Fjeldene: Fjeldene i reservatet dækker mere end 2/3 af hele området. De stør- ste massiver er Ammarfjeldet, der lig- ger lige vest for Ammarnäs og Björk- fjeldet, der ligger nordøst for byen. Ammarfjeldet er et fjeldmassiv med et plateau, der ligger i ca. 1.100 meters højde, og toppe der når op omkring 1.700 m. Hele området er rigt på sten og klippeblokke, men der er også om- råder med sletteagtig græsmark, store søer og evigt vinterklædte utilgænge- lige fjeldtoppe. Omkring byen er dette fjeld ofte meget fugtigt med små mo- ser og søer. Hvor fjeldet rejser sig en smule fra plateauet bliver grunden mere stenet og tør med en 10-30cm høj bevoksning af primært dværgpil. Am- marfjeldet strækker sig fra Ammarnäs til den norske grænse og helt op til Vindel- elvens udspring.

Omgivelser i dalen omkring byen er kendetegnet dels ved vandløbene, søen

I forgrunden de typiske sletteagtige græsheder på Björkfjeldet og i baggrunden Ammarfjeldets sneklædte bare toppe.

og de deraf kommende fugtige engområder, og dels ved overvejende birke- og fyrreskov helt ned til byen. Som allerede omtalt er byen i sig selv et godt fugleområde, men det er klart, at de helt store oplevelser først kommer, når man bevæger sig ud i terrænet. De skovklædte fjeldsider både øst og vest for byen har et rigtigt godt fugleliv med blandt andet Høgeugle, Hjerpe, Lavskrige, Tretået Spætte og Lapmejse, samt flere ynglende vadefugle. Floraen er også i disse områder meget fin. Engblommer står nærmest som Troldeksene på engene herhjemme og Engkabelleje, Vibefedt og Fjeldviol finder man overalt, for blot at nævne nogle enkelte arter.

Allerede når man bevæger sig ud af byen og ind i fjeldskovene bydes man velkommen af Løvsanger, Kvækerfinke, Sjagger, Gråsisken, Blåhals og Vindrossel som de helt almindelige

arter. Blandt dem man skal lede lidt mere efter er Pileværbling, Tretået Spætte, Hjerpe og Lavskrige, Høgeugle og rovfuglene. Når man passerer trægrænsen, afløses disse arter straks af Engpiber, Laplandsværbling, Hjejle og Temmincksryle som helt uundgåelige arter.

Bissanjaur: Jaur betyder sø på samisk. Bissanjaur er en lidt mindre sø, der ligger lige på trægrænsen lidt øst for Ammanäs. Man kører i sin bil ud til P-pladsen i Norra Ammarnäs, hvorfra turen går ad en bred sti op i fjeldet. Vende-hals, Tretået Spætte, Lavskrige og Lille Korsnæb kan man møde på den første del af turen igennem skoven. Der er et godt udsyn over Gautsträsk, hvor man kan være heldig at se en fouragerende ørn. Lidt oppe ad fjeldsiden følges stien med en kraftig bæk, der gør lytten efter fuglesang til en umulighed. Men her er det også for-

nuftigt at kigge lidt ned, hvis man også er blomsterinteresseret. Ca. 3 km oppe kommer man til trægrænsen og Bissanjaur. Her kan man være heldig at se Odinshane, Havlit, Hvidklire eller Bjergand. Har man medbragt frokosten eller bare en mellemmad, hvad man i øvrigt altid bør, når man vandrer i fjeldet, er Bissan et godt sted at holde pause. Trægrænsen er på denne tid også grænsen for, hvor højt man møder myg, der generelt i slutningen af juni ikke er en plage. Det bliver de senere. Men her ved Bissan kan de godt være lidt aggressive.

Fra Bissan kan man enten gå tilbage eller fortsætte nogle få hundrede meter mod nord. Her møder man en lille sti, der fører direkte ned til P-pladsen igennem fjeldskoven med alt hvad den kan byde på.

Turen til Bissanjaur er af en tilpas længde og stigning til, at det er en god tur for den første dag i Ammarnäs.

Geppejaur: En rigtig heldagsfjeldtur går fra søen Tjulträsk ca. 10 km vest for Ammarnäs, der hvor vejen ender. Herfra er den en stigning på ca. 40 grader godt en km op ad fjeldsiden. Man lægger mærke til, at birketræerne ved P-pladsen er sprunget helt ud, men at de, jo længere man kommer op, er senere på den. Når man passerer trægrænsen, er man nået ca. halvvejs. Her er de sidste birketræer slet ikke sprunget ud endnu og i øvrigt også noget mindre end længere nede.

Fra trægrænsen overgår terrænet til fugtigt barfjeld, hvor bevoksningen domineres af Dværgpil og Blåbærris. På vejen op får man øje på Gaisat, der er

den første fjeldtop på plateauet, og som opstigningen går langs med. Allerede nogle få hundrede meter over trægrænsen kan man møde den første sne. Der risler vand overalt fra afsmeltningen. Sneens udbredelse afhænger selvfølgelig meget af, hvor tidligt foråret er kommet, men de fire gange jeg har været deroppe, har der været noget sne. Temperaturen vil normalt ligge et sted mellem 15 og 20 grader, men blæser det, kan det føles rigtigt koldt.

Ca. 1 km inde på plateauet ligger en permanent sø, Geppejaur, der skal besøges. På vejen møder man Hjejler, Dobbeltbekkasin, Rørspurv, Laplandsværinger, Engpiber, Fjeldrype og Lille Kjove. I nærheden af søen kommer der Stor Præstekrave, Almindelig Ryle, Rødben og Temmincksryle, og i søen ynglende Stormmåge, Havterne, Bjergand, Havlit m.m. Ved denne sø slog vi lejr de første to år. Toppen af Geisat har tidligere været hjem for den eftertragtede Pomeransfugl. Har man energi til det, kan man bestige Gaisat fra nord for at se, om man skulle være heldig. Statistikken siger 50% chance, idet vi har set Pomeransfuglen to af de fire gange, vi har været deroppe. Lille Kjove er også en fugl for sig. Man bliver i god tid advaret, når man nærmer sig dens territorium. Kommer man tæt på redestedet, kan parret overgå til mere eller mindre direkte angreb. Man er ikke i tvivl om, at der skal forceres forsigtigt fremad, indtil kjoerne indstiller deres angreb.

Det tager en god times tid at komme fra P-pladsen til plateauet, så der er masser af tid til at vandre rundt på fjeldet. Man kan vandre rundt om

Gaisat og derefter vestpå. En god times gang inde i fjeldet ligger et område med flere gode søer. Går man i stedet østpå opdager man, at plateauet langsomt falder ned mod en nord-sydgående dal. Hernede løber Karsbäcken, der sine steder har samme bredde som Gudenåen, men en noget hurtige strøm. Man kan vandre helt ned til bækken, men turen er både hård på grund af bevoksningen, og fordi der er mange fugtige moseområder på vejen ned. Men det er det hele værd. Ved bækken yngler Vandstær, Bjergvipstjert, der slet ikke burde være så højt oppe i Sverige, og i fjeldskoven langs bækken møder man igen de kendte arter.

Fjeldvåge er fundet ynglende på østsiden af bækken, og Fiskeørn ses ofte overflyve dalen. Stien langs bækken ender ude på asfaltvejen, der går fra Tjulträsk til Ammarnäs, men der er ca. 5 km til P-pladsen. Derfor vil det være smart, hvis man har muligheden, at efterlade en bil der hvor Karsbäcken krydser vejen. Det sikrer, at man ikke skal vandre de fem km tilbage til den store P-plads.

På turen er der mange toppe der, hvis man har kræfter til det, kan afsøges for Pomeransfugl. I 1996 fandt vi fuglen på Tjärro, der ligger lidt vest for Gaisat. Den er noget stejlere at bestige, men sikker nok. Turen op til Ammarfjeldet skal planlægges som en heldags-tur.

Björkfjeldet: Ti km nordøst for byen på Björkfjeldet ligger Biergenis der er et stort indsamlingsområde for rener med tilhørende mærknings- og slagteplads.

I juni måned sker der intet heroppe, men i november under rendansen er der fest og farver i området. Fra renslagteriet går Kungsleden mod nordøst op til byen Adolfström godt 30km væk.

Planlægger man en tur i bilen op til P-pladsen ved slagteriet og derfra en dagstur op i fjeldet, er der både nogle gode fjeldtoppe med en fantastisk udsigt og på de lavere terræner en hel del søer med gode muligheder for Odinshane, Havlit, Temmincksryle m.m. Fjeldrypen og Lille Kjove møder man flere gange på en sådan tur. Området er i modsætning til Ammarfjeldets plateau nærmest en græshede, og derfor er udbuddet af småfugle noget mindre. Men Laplandsværtingen er der da, selv om det er i mindre tal. Til gengæld er området betydeligt mere tørt og primært bevokset med græsser. Der er dog stadig enkelte moser i nærheden af søerne.

Ruoutetje: Går man fra byen over broen ud mod fugletårnet, møder man et skilt der anviser en sti til Kungsleden. Stien går op mod en fjeldtop der hedder Ruoutetje. De første par km er en svag stigning på skrå op ad fjeldet. Skoven rummer et rigt fugleliv. Blåhalse, Vindrosler, Sjaggere, Kvækerfinker dominerer, men der er gode muligheder for at finde eksempelvis Lavskrige og Høgeugle og nogle af de andre lidt mere sjældne fugle. Da man skal tilbage samme vej, bestemmer man selv hvor lang turen skal blive.

Fugletårnet: Bliver man ramt af en dag med dårligt vejr, er et længere besøg i fugletårnet et godt alternativ til

2 af Ammarnäs'
karakterarter:

Blåhals

Laplandsværbling

en vandretur. Igennem årene har vi observeret Lille Skallesluger, Nordisk- og Sorthalset Lappedykker, Sortstrubet Lom, Bjergand, Hvinand, Havørn, Fiskeørn, Vandrefalk, Dværgfalk, Silkehale, Nordlig Gul Vipstjert og Temmincksryle, for blot at nævne nogle af de arter man kan se herfra med lidt tålmodighed.

Artssammensætningen: I 80'erne gennemførte et hold svenske biologer fugletællinger på Ammarfjeldet. Resultatet blev 120 ynglende arter. På

de ture jeg har gennemført har antallet af arter ligget mellem 60 i 1994 og 90 i 2004. Antallet er naturligvis afhængig dels af vejret, hvor langt foråret er kommet, og ikke mindst af hvor man vandrer. Desuden er det ikke uden betydning, hvor mange man er af sted. I 1994 var vi kun 8, mod 15 i 2004.

Denne artikel og turrapporten fra turen i 2004 vil blive tilgængelige på DOF-Nordjyllands hjemmeside www.dofnord.dk og på Netfugl www.netfugl.dk.

Af skovtaksator Børge H. Larsen, Lindum Skovridergård, Tjele.

Transport af en sneppeunge

Alle, der færdes i skoven og glæder sig over fuglelivet, får en særlig stor glæde hver gang, man får øje på en Skovsneppe.

I mine øjne er ingen fugl mere spændende end Skovsnuppen, - især fordi den er en overraskelse hver gang, man ser den, og fordi der knytter sig så megen overtro til denne skovfugl.

I 2000 udkom "SNEPPEN - jagten og kulturen" af Bertel Bavngaard. Det er en bog, jeg meget kan anbefale alle, der holder af Skovsnuppen. Bogen er levende skrevet. Delt op i kapitlerne: Biologi, Stadig nye projekter, Jagtrapport fra DMU - en analyse, Snejpehistorier, Sneppen på museum, På sølvtallerken, Troldfuglen og overtroen, Sneppen i kunsten. Bogen er udstyret med mange fotos af fineste kvalitet; det er en fornøjelse at læse og kigge i "Sneppen".

Forskerne tvivler på ungetransport

Noget, der især har fanget min opmærksomhed i bogen, er omtalen af transport af sneppeunger. Men til trods for at disse beskrivelser gives af meget troværdige mennesker, kan det iflg. Bavngaard ikke overbevise tvivlen blandt forskere. Da jeg selv for 25 år siden har oplevet en sneppe-transport, vil jeg komme med min beskrivelse her. Den fine oplevelse havde jeg sammen med min gode ven Ole Lützhøft. Så beretningen er vidnefast.

Beretningen om årets oplevelse

Her følger, hvad jeg dengang skrev om turen den 31. august 1979. Gemt godt af vejen i det store skovområde mellem Slagelse og Sorø finder vi Grønhøj og Gerdrup skov, omgivet af Falkensten og Valdbygaard skove. Efter 15 års fravær genser jeg denne lille skov på 60 ha i selskab med skovfoged O. H. Lützhøft, der passede skoven indtil 1964. Ofte har vi været her før 1964, og nu skal vi rundt på de velkendte steder.

Distriktets smukkeste bog

Omkring skovløberstedet er der blevet lyst, mange af de gamle bøge er blevet skovet, men endnu kan vi glæde os over synet af en høj og smukt formet bog, som den gamle godsejer kaldte den smukkeste bog på skovdistriktet. Vi kommer igennem nogle ret store granbevoksninger, hvor mange af stammerne er skrælet af sikavildt. Egeskoven her er - forstligt set - ikke det allerbedste; der er næsten noget jysk over den, dvs. den minder om de bevoksninger, vi kan finde inde i Jylland i ret langsom vækst. Og dette, det afvekslende, det overraskende, er netop charmen ved denne lille skov. Her er steder, hvor føler sig hensat til Sveriges udstrakte nåleskove, egeskoven fører tanken hen på Midtjyllands egekrat, men tillige har vi også fine egebevoksninger her og gamle stolte bøge.

Skovsneppen under 180-årige bøge

Vi fortsætter ned til en bevoksning med slanke ege; de fleste stammer vil med tiden kunne blive til finerkævlér. Her har jeg i 1962 udvalgt hovedtræer, som om 70 år skal danne slutbestand. Den slags ege er guld værd - det tager blot så lang tid, før vi får guld. Da vi går under 180-årige bøge, får vi årets store oplevelse. I nærheden af en lille holm med douglasgraner letter der pludselig en Skovsneppe foran os; vi er vel ca. 20 meter fra sneppen, da den går på vingerne. Alt så som vi ofte ser det, træffer vi sneppen på grænsen mellem den tørre nåleskov og den fugtige løvskov.

Sneppen flyver bort, lavt henover jorden, vel i en meters højde, og man kan tydeligt se det lyse på halefjerene, der er bøjet ind under fuglen. Da opdager jeg, at den må flyve med en unge, der er presset ind mellem halen og benene. Et stykke fremme kaster sneppen sig. Under hele flugten har den udstødt nogle mærkelige, pibende lyde. Denne opførelse minder i det hele taget meget om andre vadefugles afledningsmanøvrer, når de føler, at ungerne er i fare. Da vi går lidt fremad, drejer sneppen 90 grader til højre, og stadig udstødende den samme lyd fortsætter den sin lave flugt ud i nogle 35-årige ege, hvor den forsvinder i den tætte vegetation. Kort efter flyver den mellem egene, nu parallelt med dens første flugtlinie - men nu flyver den ganske ubesværet. Den har åbenbart lagt ungen af i egne og nærmer sig nu startstedet. Vi begiver os tilbage til stedet, hvor vi mener, at vi iagttog sneppen første gang. Vi står lidt og drøfter oplevelsen, og fortæller hinanden, at det jo næsten

ikke kan passe, at sneppen har unger så sent på året. Godt nok får sneppen ofte to kuld, men andet kuld plejer ikke at komme så sent. Skovfogeden og jeg har færdedes mange år i skoven, men det er første gang for os begge, at vi ser en unge blive transporteret.

Alle fire sneppeunger iagttaget

Pludselig hører jeg en høj lyd, et enkelt "pip". Jeg spørger min ledsager: "hørte du pippet?". "Nej", lyder svaret, "men min hørelse kan ikke så godt skelne de høje lyde mere". Og så udbryder han: "Rør dig ikke, du er lige ved at træde på en sneppeunge". Og sandelig, få centimeter fra min fod sidder der en stor sneppeunge, omkring 14 dage gammel. Den ligger og trykker sig, og er fantastisk godt kamufleret på den brune skovbund med de tørre bøgeblade; og da opdager jeg en sneppeunge mere, og endelig får Lutzhøft øje på den tredje. Så passer pengene, sneppen får normalt 4 unger, og den fjerde unge var den, der blev transporteret i skjul. Vi er som nævnt ret tæt på og kan nu høre alle tre unger udstøde den samme pibende lyd, som jeg hørte første gang. Hvor er de smukke, som de ligger der med alle mulige nuancer i brunt, de mørke øjne og næbbet, der allerede er ret langt.

Nu rejser den ene af ungerne sig på benene, som en hane, der galer, slår lidt med vingerne og løber få meter bort. Så foretager nummer 2 de samme bevægelser, og så skynder vi os at forlade stedet, så den gamle fugl kan komme tilbage til ungerne.

Ja, det var så beretningen fra dengang. Jeg håber snart at kunne besøge denne spændende skov igen.

(-forkortet af Red.)

Af Henning Pedersen

Et uredeligt referat

Midt på sommeren 2004 kom HJEJLEN 2004/2 indeholdende et referat fra DOF-Viborg Amts generalforsamling den 21. februar 2004. Nu skulle man jo tro, at når referenten Eyvind Lyngsø Jakobsen (ELJ) havde haft 4½ måned til at færdiggøre referatet, at så var det også korrekt. Som forventet er referatet mildest talt uredeligt.

Det må nødvendigvis være sådan, at de medlemmer af lokalafdelingen (og det er mere end 350 personer!!) som ikke var til stede på generalforsamlingen, får et reelt indtryk af hvad der foregik og hvilke emner der var oppe til behandling på generalforsamling.

Referatet er befængt med faktuelle fejl, og ELJ's velkendte form for fortielser og manipulation!! Jeg skal nedenfor gennemgå punkterne i referatet og knytte baggrund og kommentarer, så medlemmerne kan se hvad der reelt skete!

Punkt 1 er korrekt.

Punkt 2 er delvist forkert.

ELJ blev rigtigt foreslået af bestyrelsen. En mødedeltager, Henning Pedersen (HP) (og ikke MS) protesterede over forslaget og mente at det var som 'at sætte ræven til at vogte gæs', fordi netop ELJ opførsel og adfærd, i hans egenskab af redaktør, senere ville blive et emne på generalforsamlingen. I øvrigt hedder MS ikke Sandberg, men Sandgaard!!

Punkt 3 er bevidst manipuleret på flere

punkter.

Magne Sandgaard (MS) havde haft en samtale med ELJ i forbindelse med efterlysning af en ny redaktør. ELJ nævner i referatet, at dette (samtalen i telefonen) havde været en dårlig oplevelse for MS. Hvor fortæller ELJ ikke blot sandheden??

Baggrunden er, at ELJ i HJEJLEN 2003/3 havde beklaget sin/lokalafdelingens nød over ikke at kunne finde en ny redaktør, fordi ELJ var blevet træt af jobbet og man ledte med lys og lygte efter en afløser. ELJ stillede i udsigt, at det kunne ende med, at HJEJLEN ophørte, hvis ikke bare én eneste meldte sig.

MS kontaktede mig (HP) telefonisk og forhørte, om jeg havde noget imod at blive bragt i forslag. Hertil svarede jeg, at det var OK, hvis det var dét der skulle til, for at Hjejljen kunne fortsætte! Derefter kontaktede MS Steen Brølling med forslaget og der blev forventet en tilbagemelding.

Efterfølgende fik hverken MS eller HP nogen reaktion på henvendelsen. I HJEJLEN 2003/4 kunne man så atter engang opleve ELJs evindelige jammer over manglende forslag til en ny redaktør! Men det var jo direkte løgn!! Der var jo et forslag til ny redaktør!!

MS ringede mig op og spurgte om jeg havde hørt fra bestyrelsen/redaktøren om, at jeg var bragt i forslag som ny redaktør, hvilket jeg kunne benægte. Ikke en lyd.

MS ringede derefter til ELJ, der først benægtede at kende noget som helst til sagen, men han måtte dog - gået på klingen - indrømme, at han godt var bekendt med, at HP var bragt i forslag. Hvorfor dog disse fortsatte løgne??

Herefter eksploderer ELJ i et sand raseri og benytter chancen til, i telefonen overfor MS, at tilsvine og neddrække min (HP's) person i de groveste vendinger. Blandt andet udtalte ELJ sig på bestyrelsens vegne (selv om han ikke er i bestyrelsen) om, at HP var en skovl og i øvrigt kun var 'et medlem på tålt ophold i DOF'!!

Det er dét ELJ blot kalder en 'dårlig oplevelse'. Det kan en redaktør i HJEJLEN ikke tillade sig og medlemmerne kan ikke fortsat være tjent med en sådan utilstedelig brovtende opførsel fra ELJ.

Formanden Per Buchwald (PB) undrede sig over, at jeg ikke selv havde bragt mig i forslag, men nævnte, at man nu pludselig havde hele to kandidater til redaktørposten, nemlig ELJ og HP!!

Det er imponerende, eftersom ELJ har brugt hele to numre af HJEJLEN til at jamre over en manglende afløser. **Læs og døm selv!** Både MS og HP spurgte på generalforsamlingen direkte formanden PB om han kunne forklare hvad 'et medlem på tålt ophold i DOF' er for en størrelse? Det nægtede han!

I øvrigt er det mærkeligt, at dirigenten ikke greb ind. **Formandens beretning blev nemlig ikke bragt til afstemning og er således heller ikke godkendt!!**

Punkt 4, 5, 6, 7 og 8 er korrekte.

Punkt 9 Indkomne forslag.

Atter et vigtigt punkt som er behæftet med fejl og manipulation fra referentens side.

HP havde rigtig nok stillet 2 forslag om, at medlemmerne i lokalafdelingen, med baggrund i den manglende redaktør, skulle vælge en sådan + en suppleant på en generalforsamling. Begrun-

delsen var, at der så var sikret en afløser, hvis den ansvarshavende redaktør ikke kunne mere!

I referatet manipulerer ELJ atter engang! Det er jo klart hvorfor han gør det, men er det rimeligt??

Der udspandt sig herefter en efterfølgende meget heftig debat. Formanden PB oplyste meget alvorligt, at, selv om mine forslag var indsendt rettidigt, så kunne de ikke behandles på lokalafdelingens generalforsamling, fordi 'de hørte under injurielovgivningen'?? Den lader vi lige stå et øjeblik!! MS mente nu at både dirigenten Poul Blicher Andersen (PBA) og DOF Viborg Amt havde/har et alvorligt demokratisk problem. HP efterlyste svar på hvordan et sådant forslag kunne høre under injurielovgivningen?? Det kunne formanden ikke svare på, men modsatte sig fortsat at lade forslaget behandle på generalforsamlingen!

Herefter stillede HP bestyrelsen i udsigt, at såfremt forslagene ikke blev behandlet, ville der straks blive sendt en skriftlig klage over forløbet til DOFs samlede hovedstyrelse! Og HP krævede dette udsagn indskrevet og bragt til referat. Hvorfor fremgår det så ikke af referatet??

Stillet overfor dette ultimatum, afbrød dirigenten PBA herefter generalforsamlingen for at 'summe' med bestyrelsen. Efter kort tid blev denne genoptaget og PBA forlangte de rettidige forslag bragt til afstemning. Og det var **ikke** PBA der bestemte, at der skulle være skriftlig afstemning! Der var allerede krævet af HP i de rettidigt indsendte forlag!! ELJ kan jo passende tjekke efter i papirerne!!

HJEJLEN

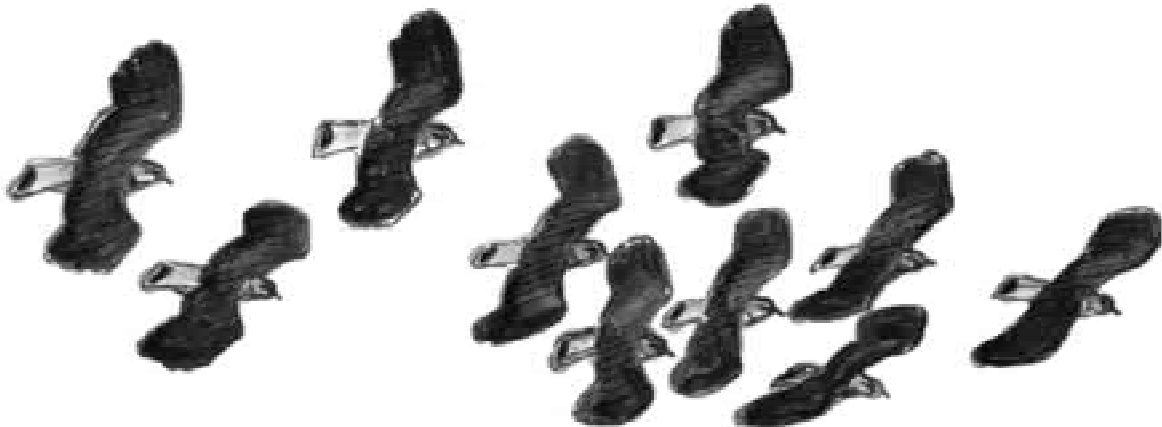
Punkt 10 er korrekt.

Det er tilfredsstillende, at formanden PB udtalte, at redaktøren ikke kan udtale sig på bestyrelsens vegne. Det er blot underligt, at redaktøren (i sin egenskab af redaktør) kan tilsvine og sværte medlemmer af DOF Viborg Amt efter forgodtbefindende, uden at den samme formand/bestyrelsen griber ind.

Opfordring til medlemmerne i DOF Viborg Amt.

Tag nu og mød op på den/de kommende generalforsamlinger og vær med til at sikre demokratiske tilstande i lokalafdelingen!!

Henning Pedersen
Mellemvej 15
8800 Viborg
e-mail.: tuzok@privat.dk

Svar fra DOF-Viborg Amt:

Til Henning Pedersens (HP) ovenstående indlæg skal vi til hans pkt. 3 bemærke, at uanset det ikke fremgår af referatets pkt. 3, så blev referatet godkendt, da ingen ønskede at stemme imod. Dette skulle naturligvis have fremgået af referatet på samme måde som resultaterne af de øvrige beslutningspunkter. Og til HPs bemærkninger til pkt. 9 om de af HP indsendte to forslag blev det ene nedstemt og det andet tilbagekaldt. Herefter var der ingen grund til i det endelige referat at referere de forskellige synspunkter, som blev fremsat forud for den endelige stillingtagen.

Vi kan fuldt ud tilslutte os HPs opfordring til, at DOF-medlemmerne i Viborg amt bør møde frem på den årlige generalforsamling for at være med, når formandens beretning, regnskaber og budgetter fremlægges, og når valg til bestyrelsen skal gennemføres.

Vi ser ingen grund til at kommentere HPs øvrige synspunkter.

Poul Blicher Andersen, dirigent på generalforsamlingen
Per W. Buchwald, formand for DOF-Viborg Amt
Eyvind Lyngsie Jakobsen, referent på generalforsamlingen den 21. feb. 2004 og redaktør af HJEJLEN.

BYGHOLM CAMPING

Ved Fuglereservatet Vejlerne

Midt i naturen mellem hav og fjord

Veludstyrede hytter og værelser

Hestevognskørsel og Ridelejr

Svimmingpool - Restaurant

Festlokaler til 120 pers.

ÅBEN HELE ÅRET

BYGHOLMVEJ 27, ØSLØS, 7742 VESLØS - TLF. 97993139

Email. bygholm@1031.inord.dk - Fax. 97993802

Konservatoren i Aalestrup:

- Trofæmontering
- Udstopning af fugle og pattedyr
- Restaurering af præparater
- Udlejning og salg
- Garvning af skind

JANE OG VAGN REITZ

- aut. zoologisk konservator fa. -
Nørrehedevej 33. 9620 Aalestrup
Telefon og fax 98 64 18 91

Turreferat:**Agger Tange, 15. august 2004.**

Kl. 7 *sharp* stod 12 veloplagte fuglekiggere klar til at få tjekket dagens rastende fugle på Agger Tange. Vi lagde blødt ud med lidt Split- og Fjordterner, Stenvender, Hvidklire og Rødben i lagunen ved den gamle iskiosk. En del Alm. Ryler blev tjekket grundigt og det lykkedes at finde en enkelt Dværgryle imellem, men der var ikke de store antal af fugle på dette sted.

Næste stop var ved den lille sø syd for den store nordlige lagune. Her sås et par fine Temmincksryler og et sammenlignende studie var muligt af Tinksmed og Svaleklire på klods hold. Til

stor underholdning lavede en odder opvisning i dykkerteknik på lavt vand i søen. Det var vist snegle der stod på menukortet.

Lidt længere nordpå holdt vi ved syden af den store nordlige lagune (eller skal vi kalde den sandbanke). Det meget tørre forår og sommer lagt sammen med, at der ved et uheld er lukket for meget vand gennem slusen fra området, har nu resulteret i meget lidt vand i den ellers store lagunesø. Der er i stedet meget store områder med tørt sand. Vadefuglene kan tilsyneladende godt lide forholdene, der er f.eks. sjældent set så mange Store Præstekraver på stedet som netop nu. I det hele taget sås mange vadefugle her, men desværre var de

Gode kort på hånden ...

Visa Electron, Visa/dankort og MasterCard giver dig sikkerhed for, at du altid har valuta, når du er ude at rejse. Du kan fx betale med kortet i forretninger, på restauranter og hoteller samt hæve kontanter i pengeautomater over hele verden.

Læs mere på www.nordea.dk om, hvilke kort der er de rigtige for dig, eller spørg i en af vores filialer. Så får du gode kort på hånden.

Nordea

fleste på stor afstand. Her sås desuden dagens anden Odder gående frit fremme på ganske lavt vand.

Ved nordenden af den store lagune havde de fleste folk fået nok af at se på vadefugle i det fjerne og takkede pænt af for dagens underholdning. Som altid, når der er nogen der går hjem, dukker der spændende fugle op. Her drejede det sig om to Odinshøns, der svømmede rundt blandt Blishøns og svaner (heraf en enkelt Sort). De mest udholdende var endda så heldig at se en gammel Lille Kjove komme daskende ind fra havet og stille sig på sandfladen en stund, før den forsvandt videre mod syd.

Alt i alt en udmærket dag med 20 arter vadefugle, to oddere og Lille Kjove, selv om flertallet af fuglene kun kunne erkendes som pletter i horisonten mod vest.

Frits Rost

Møder:

Sløruglen - "en succes-historie fra Thy og Mors", mandag den 25.

oktober kl. 19:30.

Mødested: Limfjordscentret, Doverodde.

Ugleeksperten Klaus Dichmann kommer og fortæller om Sløruglen. Her midt i artens kerneområde i Viborg Amt vil Klaus Dichmann vise lysbilleder og fortælle om Sløruglens særprægede liv; hvorfor den næsten forsvandt fra Danmark og hvorfor den nu er vendt tilbage med stor succes.

Ikke mindst i Thy og på Mors.

Dansk Ornitologisk Forening – Viborg Amt og BFN's Naturskole Sydthy er arrangører af mødet. Entre kr. 30. I pausen er der mulighed for at nyde medbragt kaffe eller købe kaffe i Café Doverodde. Alle er velkomne.

Sponsorer: Boddum-Ydby Sparekasse & Sparekassen Thy.

Julehyggemøde, onsdag den 1. december kl. 19:30.

Mødested: Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg. Mellem Bruunshåb og Viborg Vandrerhjem.

Har du lyst til at hyggesludre med andre lokale fuglefolk, fortælle en spændende fugleoplevelse fra året der gik, se billeder fra nær og fjern, gætte en fugle-quiz eller høre lidt om DOF's projekter, så gentager vi sidste års succes med et julehyggemøde for alle medlemmer. Tag meget gerne dine egne papirbilleder eller dias med. Foreningen er vært ved en kop kaffe, kage mv. Øl/vand sælges billigt. Mød op og få en go' og hyggelig fuglesnak omkring bordene.

Det årstidsaktuelle lyrikhjørne:

I dag er de alle borte. Himlen savner
dem.

En sommers erindringer er pludselig
utallige

Som svalerne på himlen i går.

16.-9.

Villy Sørensen, fra 'Vejr dage' (1980)

Kommende ture:

SYDMORS, lørdag den 2. oktober.

Mødested: Thissinghus Havn kl. 08:00.

Turleder: Jens Jørgen Pedersen (tlf. 9772 0420).

En fugletur rundt til Sydmors' vådområder. Vadefugle og andefugle i større flokke er på dette tidspunkt samlet på deres træk mod syd. Enkelte rovfugle dukker forhåbentlig op og skaber uro i landskabet.

AGERØ, lørdag den 9. oktober.

Mødested: P-pladsen ved dæmningens nordende (skråt overfor Agerøvej 26) kl. 08:00.

Turleder: Eyvind Lyngsie Jakobsen. (tlf. 8667 1646).

Vi ser på fuglelivet ved dæmningen, østsiden af Agerø og i Fugleværnsfondens reservat. Tillader vejret og forholdene det, går vi ud over engen, ud på Holmene og måske til Stenklipperne, hvis det er muligt. Husk gummistøvler!

ROSHAGE, HANSTHOLM, søndag den 24. oktober.

Mødested: Ved skuret under vindmøllen ved Roshage-molen kl. 8:00.

Turleder: Jan S. Kristensen (tlf. 2047 5521).

Hvis vinden er med os, ser vi Suler, lommer, kjoever, stormfugle og alkefugle. Er vinden i sydvest, rykker vi måske til Klitmøller i stedet. Efter morgentrækket kører vi omkring havnen, og til sidst går vi en tur omkring Fyret og kigger efter småfugle, hvor der kan være sjældne gæster som Fuglekongesanger m.fl. Husk varmt tøj!

MORGENFUGLETUR TIL TANGE SØ og skov ved Elmuseet, søndag den 7. november.

Mødested: P-pladsen ved Elmuseet kl. 09:00.

Turleder: Annie Pedersen (tlf. 8667 2777).

Den dejlige natur indbyder til en gåtur rundt ved Tangeværket og på dæmningen ved søen. Vi skulle gerne se både Vandstær, Isfugl og Halemejsse. På vandet ligger forhåbentlig mange ænder, Stor og måske også Lille Skallesluger. En god tur til familien og de mindre erfarne fuglekiggere.

MORGENFUGLETUR TIL NORS SØ, søndag den 21. november.

Mødested: Bålpladsen ved sydvestenden af søen ved Vilsbøl plantage kl. 09:00.

Turleder: Jan S. Kristensen (tlf. 2047 5521).

Vi gå langs søen til fugletårnet, hvor der er gode muligheder for bl.a. Stor og Lille Skallesluger, flere forskellige arter ænder og måske også Nordisk Lappedykker. Bagefter ser vi, hvad der er af fugle i skoven.

MORGENFUGLETUR TIL HALD SØ, søndag den 12. december.

Mødested: P-pladsen ved Laden, Hald Hovedgaard kl. 09:00.

Turleder: Ole Lilleør (tlf. 8662 8032).

Årets juletur her midt i travlheden. I vandløbene ved søen er der mulighed for Vandstær, Isfugl og Bjergvipstjert. På søen er der mulighed for forskellige andefugle. I skovene er der mulighed for Sjagger, Vindrossel, Silkehale og Sortspætte m.fl. Husk varmt tøj.

Jeg ved, hvad du taler om.

vestjysk BANK

La' os ta' os af din økonomi

- så kan du bedre koncentrere dig om det du har lyst til
- ornitologi måske.

- vestjyske værdier

St. Sct. Peder Stræde 4 • Viborg • 87 27 38 00

www.vestjyskbank.dk

Martin Kviesgaard
mbk@vestjyskbank.dk

Flytninger/adresseændringer:

Det er vigtigt, at du meddeler HJEJLENS redaktion om ændringer i dine adresseforhold, hvis du flytter. Benyt postvæsenet portofrie flyttepostkort og skriv til:

HJEJLEN v/ELJ,
Østervænget 27,
8800 Viborg,

eller ring 8667 1646

eller send en e-mail: eyvajak@worldonline.dk

Stof til HJEJLEN:

- Tekster sendes til redaktøren eller layouteren (adresser i kolofonen på side 2).
- Tekster modtages helst i elektronisk format. Tekstdokumenter bedes *ikke* formateret i tekstbehandlingsprogram (f.eks. Word), men sendes i ren tekstformat .txt.
- Illustrationer og billeder sendes til layouteren, og disse modtages i både analog (papir, negativer og positiver) samt elektronisk/digitalt format.

Deadline:

Bladet udsendes 3-4 gange om året. Deadline for årets sidste nummer er 15. november 2004.

ISSN 0903-9694

Returneres ved varig adresseændring

Afsender: Hjejlen v/ELJ,

Østervænget 27,

8800 Viborg

WWW.
NATURBUTIKKEN

- overskuddet går til fuglesagen .DK

KITE - DOF's eget mærke

Efteråret står for døren, og kikkerten skal frem! Står du og mangler en ny kikkert, er Kite et godt og prisbilligt alternativ til de dyre mærker, hvilket både gælder håndkikkerter og teleskoper. I vores Kite sortiment finder du håndkikkerter fra 1.395,- og teleskoper fra 3.395,-

Naturbutikken har et stort og fyldestgørende sortiment af kikkerter samt teleskoper og iøvrigt alt andet til fugleturen. Se i kataloget, kig på nettet eller ring for nærmere vejledning.

Køber du din kikkert i Naturbutikken, får du ikke blot en god kikkert til en konkurrencedygtig pris, du får også en kyndig vejledning, der hjælper dig med at finde, lige netop den kikkert du har behov for. Sidst men ikke mindst støtter du den gode sag, da Naturbutikkens overskud går til fuglesagen.

På gensyn i Naturbutikken!

NATURBUTIKKEN • VESTERBROGADE 138A • 1620 KØBENHAVN V • TLF: 33 31 85 63